

**SOSIALIDEMOKRATIA
JA VÄLIAIKAINEN
VALLANKUMOUSSHALLITUS**

*Kirjoitettu maalis—huhtikuun
vaihteessa 1905*

*Julkaistu huhtikuun 5 ja 12
(maaliskuun 23 ja 30) pnä 1905
„Vperjod“ lehdessä № № 13 ja 14*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

I

Vielä viisi vuotta sitten tunnus „alas itsevaltius!” tuntui monista sosialidemokratian edustajista ennenaikaiselta, työläisjoukoille käsittämättömältä. Nuo edustajat katsottiin oikeutetusti opportunisteiksi. Heille selitettiin selittämästä päästyäkin, että he jäävät jälkeen liikkeestä, että he eivät ymmärrä puolueen tehtäviä, jotka sillä on luokan etujoukkona, sen johtajana ja järjestäjänä, koko liikkeen edustajana, eivätkä sen perustavaa laatua olevia ja tärkeimpiä päämääriä. Jokapäiväinen arkinen työ voi varjota väliaikaisesti nuo päämäärät, mutta niiden ei pidä koskaan menettää merkitystään taistelevan proletariaatin johtotähtenä.

Ja nyt on koittanut aika, jolloin koko maa on joutunut vallankumouksen liekkeihin, jolloin epäuskoisimmatkin uskovat itsevaltiuden kukistamisen kiertämättömyyteen lähitulevaisuudessa. Mutta se on kuin historian ivaa, että sosialidemokratia joutuu vielä kerran tekemisiin samanaisten taantumuksellisten, opportunististen yritysten kanssa, joiden tarkoituksena on vetää liikettä taaksepäin, madaltaa sen tehtäviä, hämätä sen tunnuksia. Tällaisten yritysten edustajia vastaan polemisointi muodostuu päivän tehtäväksi ja saa tavattoman suuren *käytännöllisen* merkityksen (huolimatta hyvin monien, puolueen sisäistä polemiikka vieroksuviemielipiteestä). Sillä mitä lähemmäksi pääsemme lähimpien poliittisten tehtävien välitöntä toteuttamista, sitä välttämättömämpää on käsittää nämä tehtävät täysin selvästi, sitä vahingollisempia ovat kaikkinaiset kaksimielisyydet, epäselvyydet ja puutteelliset käsitykset tässä kysymyksessä.

Ja puutteellista käsitystä on varsin runsaasti uusiskralaiseen tai (mikä on melkein samaa) rabotshejedelolaiseen leiriin kuuluvien sosialidemokraattien keskuudessa. Alas itsevaltius! — siitä ovat yhtä mieltä kaikki, eivätkä ainoastaan kaikki sosialidemokraatit, vaan kaikki demokraatitkin, jopa kaikki liberaalit, jos heidän nykyisiin julkilausumiinsa on uskomista. Entä mitä se merkitsee? Nimenomaan millä tavoin tuon nykyisen hallituksen kukistamisen pitäisi tapahtua? Kenen tulee kutsua koolle se perustava kokous, minkä osvobozhdenijelaisetkin ovat nykyään valmiita ottamaan tunnukseksi — tunnustamalla samalla yleisen j.n.e. äänioikeuden (ks. „Osvobozhdenijen” 67. n:a)? Nimenomaan millä tavalla voidaan turvata se, että tuollaisen kokouksen vaalit ovat vapaat ja koko kansan etuja ilmaisevat?

Se, joka ei anna itselleen selvää ja täsmällistä vastausta näihin kysymyksiin, ei ymmärrä tunnusta: alas itsevaltius! Ja silti nämä kysymykset johdattavat meidät kiertämättömästi kysymykseen, joka koskee väliaikaista vallankumoushallitusta; ei ole vaikea käsittää, että todella vapaa, yleiskansallinen, täysin turvatulla todella yleisellä, yhtäläisellä, välittömällä ja salaisella äänestyksellä tapahtuva perustavaan kokoukseen valitseminen itsevaltiuden oloissa ei ole ainoastaan epätodennäköistä, vaan suorastaan mahdotonta. Ja ellemme ole esittäneet suotta käytännöllistä vaatimusta itsevaltiudellisen hallituksen viipymättömästä kukistamisesta, niin totta kai meidän on tehtävä itsellemme selväksi, *nimenomaan minkä muun hallituksen* me tahdomme asettaa kukistettavan tilalle eli toisin sanoen: minkälainen on käsityksemme sosialidemokratian suhtautumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen?

Tässä kysymyksessä nykyisen sosialidemokratian opportunistit, s.o. uusiskralaiset, kiskovat puoluetta taaksepäin yhtä kiihkeästi kuin rabotshejedelolaiset viisi vuotta sitten kysymyksessä, joka koski poliittista taistelua yleensä. Heidän taantumuksellisia katsantokantojaan tältä kohdalta on eheimmin kehitelty Martynovin kirjasessa „Kaksi diktatuuria”, jota „Iskra” (№ 84) on erikoisessa kirjoituksessaan kiitellyt ja suositellut ja johon olemme jo useamman kerran kiinnittäneet lukijoidemme huomiota.

Aivan kirjasensa alussa Martynov pelottelee meitä tällaisella kauhistuttavalla perspektiivillä: jos vallankumouk-

sellisen sosialidemokratian luja organisaatio saattaisi „määrätä ja toimeenpanna yleiskansallisen aseellisen kapinan” itsevaltiutta vastaan, josta Lenin on haaveillut, niin „eikö ole ilmeistä, että juuri tämä puolue määrättäisiin koko kansan tahdosta väliaikaiseksi hallitukseksi heti vallankumouksen jälkeen? Eikö ole ilmeistä, että kansa uskoisi vallankumouksen lähikohtalon nimenomaan tämän eikä jonkin muun puolueen huostaan?”

Tuo on uskomatonta, mutta totta. Venäjän sosialidemokratian tuleva historiankirjoittaja joutuu kummastuen toteamaan, että jo aivan Venäjän vallankumouksen alussa sosialidemokratian girondistit *peloittelivat* vallankumouksellista proletariaattia tuollaisella perspektiivillä! Martynovin kirjases (ja uuden „Iskran” monien artikkelien ja eri artikkelikappaleiden) koko sisältö on tuon perspektiivin „kauhujen” maalailamista. Uusiskralaisten aatteellinen johtomies on näkevinään siinä „vallananastuksen”, hänelle kummittelee „jakobiinilaisuuden”, bakunismien, tkatshevismin ja muiden hirmuisten ismien pelätin, joilla vallankumouksen mukaan lyöttäytyvät vanhat akat niin mielellään peloittelevat lapsenkengissä käveleviä poliitikkoja. Ja ymmärrettävää on, ettei tällöin tulla toimeen „siteeraamatta” Marxia ja Engelsiä. Marx ja Engels rukauttavat heidän teoksistaan on väärinkäytetty jos vaikka millä tavoin! Muistatko: vetoamalla siihen tosiasiaan, että „kaikkalainen luokkataistelu on poliittista taistelua”⁶⁸, *puolusteltiin meidän* poliittisten tehtävien ja poliittisen agitaation ja taistelun menetelmien rajoittuneisuutta ja takapajuisuutta? Nyt hvostismia puolustamaan kutsutaan valetodistajaksi Engels. Teoksessaan „Talonpoikaissota Saksassa” hän kirjoitti: „Kaikista pahinta, mikä äärimmäisyyspuolueen johtajalla voi olla odotettavissa, on ottaa välttämättömyyden pakosta valta haltuunsa sinä ajankohdalla, jolloin liike ei ole vielä kylliksi kehittänyt hänen edustamansa luokan herrausta varten ja tämän herrauden turvaavien toimenpiteiden toteuttamista varten”. Tämän pitkän sitaatin alun, jonka Martynov esittää, huolellinen lukeminen riittää, jotta tullaan vakuuttuneeksi siitä, miten hvostilaisemme vääristelee tekijän ajatusta. Engels puhuu *vallasta, joka turvaa luokan herrauden*. Eikö se tosiaankaan ole selvää? Proletariaattiin nähden se on siis valtaa, *joka turvaa proletariaatin herrauden*, s.o. proletariaatin

diktatuuria sosialistisen kumouksen toteuttamiseksi. Martynov ei ymmärrä sitä sekoittaen itsevaltiuden kukistamiskauden väliaikaisen vallankumouhallituksen siihen proletariaatin turvattuun herruuteen, joka tulee olemaan porvariston kukistamiskaudella, sekoittaen proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattisen diktatuurin työväenluokan sosialistiseen diktatuuriin. Ja kuitenkin Engelsin sitaatin jatkosta hänen ajatuksensa käy vieläkin selvemmäksi. Äärimmäisyyspuolueen johtaja, sanoo hän, joutuu „puolustamaan hänelle vieraan luokan etuja ja selviytymään omasta luokastaan *fraasien, lupauksien ja sellaisten vakuuttelujen avulla, että toisen luokan edut ovat sen omia*. Se, joka keran on joutunut tuollaiseen *kieroon asemaan*, on auttamattomasti tuhon oma”⁶⁹.

Alleiviivatut kohdat osoittavat selvästi, että Engels varoittaa joutumasta nimenomaan siihen kieroon asemaan, mikä on seurauksena, kun johtaja ei ymmärrä „oman” luokkansa todellisia etuja ja kumouksen todellista luokkasisältöä. Havainnollisuuden vuoksi koetamme selittää tätä juurta jaksain syvämietteiselle Martynovillemme yksinkertaisen esimerkin avulla. Kun narodnajavoljalaiset, aikooessaan edustaa „työn” etuja, vakuuttelivat itselleen ja muille, että 90% talonpojista Venäjän tulevassa perustavassa kokouksessa tulee olemaan sosialisteja, niin he joutuivat siten kieroon asemaan, mikä oli kiertämättömästi johtava heidät auttamattomaan poliittiseen tuhoon, sillä nuo „lupaukset ja vakuuttelut” eivät vastanneet objektiivista todellisuutta. Todellisuudessa he olisivat ajaneet porvarillisen demokration etuja, „toisen luokan etuja”. Ettekö ala yhtä ja toista ymmärtää, arvoisa Martynov? Kun sosialistivallankumoukselliset kuvaavat ne agraariuudistukset, joita Venäjällä on ehdottomasti tapahtuva, „sosialisoimiseksi”, „maan luovutukseksi kansalle”, „tasasuhtaisen käytön” aluksi, niin he saattavat itsensä kieroon asemaan, mikä on kiertämättömästi johtava heidät auttamattomaan poliittiseen tuhoon, sillä todellisuudessa juuri ne uudistukset, joita he tavoittelevat, turvaavat *toisen luokan*, talonpoikaistorvariston, herruuden, joten todellisuus kumoaa heidän fraasinsa, lupauksensa ja vakuuttelunsa sitä pikemmin, mitä nopeamaksi käy vallankumouksen kehitys. Ettekö vieläkään ymmärrä, mistä on kysymys, arvoisa Martynov? Ettekö vieläkään ymmärrä, että Engelsin ajatuksen *ytimeenä* on

viittaus siihen, miten turmiollista on *olla ymmärtämättä* kumouksen todellisia historiallisia tehtäviä, että Engelsin sanat sopivat siis meikäläisiin narodnajavoljalaisiin ja „socialistivallankumouksellisiin”?

II

Engels viittaa siihen vaaraan, että proletariaatin johtajat eivät ymmärrä kumouksen *epäproletaarista* luonnetta, mutta viisas Martynov johtaa tästä vaaraksi sen, että proletariaatin johtajat, jotka ovat eristäytyneet vallankumouksellisesta demokratiasta ohjelmallaan ja taktiikallaan (s.o. koko propagandallaan ja agitaatiollaan) sekä organisaatiollaan, esittävät johtavaa osaa demokraattisen tasavallan luomisessa. Engels näkee vaaran siinä, että johtaja sekoittaa kumouksen näennäisesti-sosialistisen ja todellisesti-demokraattisen sisällön, kun taas viisas Martynov johtaa tästä vaaraksi sen, että proletariaatti yhdessä talonpoikaiston kanssa ottaa tietoisesti diktatuurivallan pystytettäessä demokraattista tasavaltaa, joka on porvariston herruuden viimeinen muoto ja parhain muoto proletariaatin porvaristonvastaista luokkataistelua varten. Engels näkee vaaralliseksi sen valheellisen, kieron aseman, jolloin puhutaan yhtä, mutta tehdään toista, jolloin lupaillaan yhden luokan herruutta, mutta itse asiassa turvataan toisen luokan herruus; Engels näkee tässä valheellisuudessa auttamattoman poliittisen tuhon kiertämättömyyden, mutta viisas Martynov johtaa tästä vaaran joutua tuhoon sen seurauksena, että demokratian porvarilliset kannattajat eivät anna proletariaatin ja talonpoikaiston turvata tosidemokraattista tasavaltaa. Viisas Martynov ei jaksa mitenkään käsittää, että *tällainen* tuhoutuminen, proletariaatin johtajan tuhoutuminen, tuhansien proletaarien tuhoutuminen taistelussa tosidemokraattisen tasavallan puolesta, ollen fyysillistä tuhoutumista, ei suinkaan ole poliittista tuhoutumista, vaan se päinvastoin on proletariaatin mitä suurin poliittinen saavutus, sen hegemonian mitä suurenmoisinta toteuttamista taistelussa vapauden puolesta. Engels puhuu sen poliittisesta tuhosta, ken tiedottomasti harhautuu omalta luokkatieltään vieraalle luokkatielle, mutta viisas Martynov, siteeraten hartaalla kunnioituksella Engelsiä, puhuu sen tuhosta, ken kulkee yhä pitemmälle varmaa luokkatietä.

Vallankumouksellisen sosialidemokratian ja hvostismin katsantokantojen eroavaisuus käy tässä ilmi aivan silminnähtävästi. Martynov ja uusi „Iskra” pakoilevat radikaalimmman demokraattisen kumouksen tehtävää, joka on lankeava proletariaatille yhdessä talonpoikaiston kanssa, pakoilevat tuon kumouksen sosialidemokraattista johtamista luovuttaen siten, vaikkapa tiedottomastikin, proletariaatin edut porvarillisen demokratian käsiin. Siitä Marxin oikeasta ajatuksesta, että meidän ei ole valmisteltava *tulevaisuuden* hallituspuoluetta, vaan oppositiopuoluetta, Martynov tekee johtopäätöksen, että meidän on asetettava hvostilaisoppositioon *nykyistä* vallankumousta kohtaan. Siihen päätyy hänen poliittinen viisautensa. Tässä hänen johtopäätelmänsä, johon kovin kehoittaisimme lukijaa syventymään:

„Proletariaatti ei voi saada kaikkea poliittista valtaa valtiossa enempää kuin osaakaan siitä ennen kuin se suorittaa sosialistisen vallankumouksen. Tämä on se kiistämätön väite, joka erottaa meidät opportunistisesta jauresilaisuudesta”... (Martynov, s. 58) — ja joka, lisäämme puolestamme, eittämättömästi todistaa arvoisan Martynovin kykenemättömäksi ymmärtämään, mitä mikäkin on. Kun sekoitetaan toisaalta proletariaatin osallistuminen valtakommentoon, joka vastustaa sosialistista kumousta, ja toisaalta proletariaatin osallistuminen demokraattiseen vallankumoukseen, niin se merkitsee, että kerta kaikkiaan ei ymmärretä, mistä on kysymys. Se on samaa kuin sotkea Millebrand'in osallistuminen murhaaja Galliffet'n ministeristöön ja Varlinin⁷⁰ osallistuminen Kommuuniin, joka puolusti tasavaltaa ja pelasti sen.

Mutta kuulkaapa edelleen havaitaksenne, miten kirjoittajamme sotkee: ...,„Mutta jos näin on asianlaita, niin on ilmeistä, että tuleva vallankumous ei saata realisoida mitään poliittisia muotoja *vastoin koko* porvariston *tahtoa* (kursivointi Martynovin), sillä huomispäivän isännäksi tulee porvaristo”... Ensiksikin, miksi tässä puhutaan vain poliittisista muodoista, vaikka edellisessä lauseessa oli puhe proletariaatin vallasta yleensä, jopa sosialistisesta vallankumouksestakin? miksi kirjoittaja ei puhu taloudellisten muotojen realisoinnista? Siksi, että hän, sitä itsekään huomaamatta, hypähti jo sosialistisesta kumouksesta demokraattiseen. Jos näin on asianlaita (tämä toiseksi), niin kerrassaan virheellistä on tekijän puhua tout court (ilman

muuta) „koko porvariston tahdosta”, sillä demokraattisen kumouksen kauden erikoisuutena on juuri porvariston eri kerrosten tahdon erilaisuus, porvariston, joka on vasta vapautumassa absolutismista. Suurinta typeryyttä on puhua demokraattisesta kumouksesta ja rajoittua pelkkään ja yksinomaiseen „proletariaatin” ja „porvariston” vastakkainasetteluun, sillä tuo kumous merkitsee nimenomaan sitä yhteiskunnan kehityksen kautta, jolloin yhteiskunnan valtaosa on oikeastaan proletariaatin ja porvariston välimailla ja muodostaa mitä laajimman pikkuporvarillisen, talonpoikaisen kerroksen. Juuri siksi, että demokraattinen kumous on vielä suorittamatta, tällä valtavan laajalla kerroksella on poliittisten muotojen realisoinnin asiassa paljon enemmän yhteisiä intressejä „proletariaatin” kanssa kuin „porvaristolla” tuon sanan varsinaisessa ja suppeassa merkityksessä. Martynovin sekasotkun tärkeimpiä alkulähteitä on se, ettei ymmärretä tätä yksinkertaista asiaa.

Edelleen:„Näin ollen pelkästään peloittelemalla porvarillisten aineiden enemmistöä proletariaatin vallankumouksellinen taistelu voi johtaa vain absolutismin palauttamiseen sen alkuperäisessä muodossa,— ja proletariaatti ei tietenkään pysähdy tämän mahdollisen tuloksen edessä, se ei pahimmassa tapauksessa kieltäydy peloittelemasta porvaristoa, jos asia alkaa kallistua jyrkästi siihen, että näennäisellä perustuslaillisella myönnytyksellä elvytetään ja lujitetaan lahoavaa itsevaltiudellista valtaa. Mutta ryhtyessään taisteluun proletariaatin tarkoituksena ei tietenkään ole tämä pahin tapaus”.

Lukija, ymmärrättekö jotain? Siinä tapauksessa proletariaatti ei kieltäydy peloittelemasta, joka johtaa absolutismin palauttamiseen, jos alkaa uhata näennäinen perustuslaillinen myönnytys! Tuo on samaa kuin jos sanoisin: minua uhkaa egyptiläisten vitsaus yksipäiväisen keskustelun muodossa yksin Martynovin kanssa; siitä syystä pahimmassa tapauksessa turvaudun peloittelemalla, minkä seurauksena voi olla vain kaksipäiväinen keskustelu Martynovin ja Martovin kanssa. Tämähän on suorastaan hölynpölyä, arvoisa herra!

Ajatus, joka kangasteli Martynovin mielessä, kun hän kirjoitti lainaamamme järjettömyyden, on seuraava: jos proletariaatti rupeaa demokraattisen kumouksen kaudella peloittelemaan porvaristoa sosialistisella vallankumouksella,

niin se johtaa vain taantumukseen, joka heikentää myös demokraattisia saavutuksia. Ja siinä kaikki. Mistään absolutismin palauttamisesta alkuperäisessä muodossaan, mistään proletariaatin valmeudesta turvautua pahimmassa tapauksessa pahimpaan typeryyteen ei ymmärrettävästi voi olla puhettakaan. Koko juttu on taaskin siinä demokraattisen ja sosialistisen kumouksen välisessä eroavaisuudessa, minkä Martynov unohtaa, siinä, että on olemassa se valtavan laaja talonpoikainen ja pikkuporvarillinen väestökerros, joka pystyy tukemaan demokraattista kumousta, mutta ei pysty tällä haavaa tukemaan sosialistista kumousta.

Kuunnelkaamme viisasta Martynoviamme vielä: ...,Ilmeistekin proletariaatin ja porvariston välisen taistelun täytyy porvarillisen vallankumouksen aattona erota eräissä suhteissa tästä samasta taistelusta sen loppuvaiheessa, sosialistisen vallankumouksen aattona"... Niin, se on ilmeistä, ja jos Martynov olisi ajatellut sitä, missä nimenomaan tuo ero on, niin tokkopa hän olisi kirjoittanut edellämainittua hölynpölyä ja koko kirjaansa.

...,Taistelu siitä, kuka on vaikuttava porvarillisen vallankumouksen kulkuun ja lopputulokseen, voi ilmetä vain siten, että proletariaatti tulee vallankumouksellisesti painostamaan liberaalisen ja radikaalisen porvariston tahtoa, että yhteiskunnan demokraattisemmat „pohjakerrokset” pakoittavat sen „huippukerrokset” myöntymään viemään porvarillisen vallankumouksen loogilliseen päätökseensä. Se tulee ilmenemään siten, että proletariaatti asettaa kaikissa tapauksissa porvaristolle vaikean vaalin: joko takaisin absolutismin pihteihin, joissa se on tukehtumisillaan, tai eteenpäin kansan mukana”.

Tämä tiradi on Martynovin kirjasen keskeisin kohta. Siinä on sen koko ydin, kaikki sen perus-„ideat”. Entä miksi nuo viisaat ideat osoittautuvat? Katsokaapa: mitä ovat nuo yhteiskunnan „pohjakerrokset”, tuo „kansa”, jonka neropattimme lopultakin muisti? Ne ovat juuri sitä monimiljoonaista pikkuporvarillista kaupunkilais- ja talonpoikaikerrosta, joka on täysin kykenevä esiintymään vallankumouksellisenä demokraattina. Entä mitä on tuo proletariaatin ynnä talonpoikaiston harjoittama yhteiskunnan huippukerroksien *painostaminen*, mitä on tuo proletariaatin liike eteenpäin yhdessä kansan kanssa yhteiskunnan huippu-

kerroksista huolimatta? Se on juuri *sitä proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellista demokraattista diktatuuria*, jota vastaan hvostilaisemme sotii! Hän ei vain uskalla ajatella loppuun asti eikä nimetä asioita niiden oikealla nimellä. Siksi hän puhuu sanoja, joiden merkitystä ei ymmärrä, hän kertailee arkana, naurettavasti ja typerästi kieroillen *, tunnuksia, joiden todellinen ajatus jää häneltä huomaamatta. Vain hvostilaiselle voikin sen tähden sattua hänen loppupäätelmiensä „mielenkiintoisimmassa” osassa tällainen kuriositeetti: sekä proletariaatin että „kansan” vallankumouksellinen painostus yhteiskunnan huippukerrokseen, mutta ilman proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattista diktatuuria, — sellaista on saattanut mennä sanomaan vain Martynov! Martynov tahtoo, että proletariaatti uhkaisi yhteiskunnan huippukerrokseen, että se menee kansan kanssa eteenpäin, mutta että proletariaatti samalla päättäisi lujasti yhdessä uusiskralaisten johtajiensa kanssa *olla menemättä eteenpäin* demokraattista tietä, sillä tuo tie on vallankumouksellis-demokraattisen diktatuurin tie. Martynov tahtoo, että proletariaatti painostaisi huippukerrostensa tahtoa ilmaisemalla oman tahdottomuutensa. Martynov tahtoo, että proletariaatti taivuttaisi huippukerrokset „myöntymään” viemään porvarillisen vallankumouksen sen loogilliseen demokraattis-tasavaltaiseen päätökseen, taivuttaisi siten, että ilmaisisi oman pelkonsa *ottaa vastuulle* yhdessä kansan kanssa tätä vallankumouksen loppuunviemistä, ottaa vastuulleen valtaa ja demokraattista diktatuuria. Martynov tahtoo, että proletariaatti olisi etujoukkona demokraattisessa kumouksessa, ja *sen tähden* viisas Martynov *pelottelee* proletariaattia sillä perspektiivillä, että joudutaan osallistumaan väliaikaiseen vallankumoushallitukseen, jos kapina on menestyksellinen!

Pitemmälle ei taantumuksellisessa hvostismissa voida mennä. Martynoville täytyy kumartaa syvään kuin pyhälle miehelle siitä hyvästä, että hän on saattanut päätökseen uuden „Iskran” hvostilaistendenssit ja ilmaissut ne selvästi ja järjestelmällisesti päivänpolttavimmasta ja tärkeimmästä poliittisesta kysymyksestä **.

* Olemme jo panneet merkille sen ajatuksen järjettömyyden, että proletariaatti saattaisi edes pahoista pahimmassakaan tapauksessa sysätä porvaristoa taaksepäin!

** Artikkelini oli jo ladottu, kun saimme „Iskran” 93. n:n, johon meidän on vielä palattava ¹.

III

Mikä on Martynovin sekasotkun alkulähteenä? Se, että sekoitetaan demokraattinen ja sosialistinen kumous, unohdetaan välikerroksen, „porvariston” ja „proletariaatin” välillä olevan kansankerroksen (kaupunki- ja maaseutu-köyhälistön pikkuporvarilliset joukot, „puoliproletaarit”, köyhät pienisännät), osuus, ei ymmärretä minimiohjelmamme todellista merkitystä. Martynov on kuullut, että porvarilliseen ministeristöön osallistuminen on sosialistille sopimatonta (kun proletariaatti taistelee sosialistisen kumouksen puolesta), ja kiirehti „käsittämään” tämän siten, ettei pidä osallistua yhdessä vallankumouksellisen porvarillisen demokratian kanssa vallankumouksellisen-demokraattiseen kumoukseen ja siihen diktatuuriin, joka on välttämätöntä tuollaisen kumouksen täydellistä toteuttamista varten. Martynov on lukenut minimiohjelmamme, mutta ei ole huomannut, että sillä, kun siinä jyrkästi erotetaan porvarillisen yhteiskunnan pohjalla toteutettavissa olevat uudistukset sosialistisista uudistuksista, ei ole ainoastaan kirjallisetodellinen, vaan mitä elävin, käytännöllinen merkitys; hän ei ole huomannut, että vallankumouskaudella tuota ohjelmaa on viivyttämättä tarkastettava ja sovellettava käytännössä. Martynov ei ole ajatellut sitä, että vallankumouksellisen-demokraattisen diktatuurin aatteesta kieltäytyminen itsevaltiuden kukistumiskaudella on samaa kuin kieltäytyä toteuttamasta minimiohjelmaamme. Tosiaankin, palauttakaapa vain mieleenne kaikki ne taloudelliset ja poliittiset uudistukset, jotka tässä ohjelmassa on asetettu, vaatimukset: tasavalta, kansan aseistaminen, kirkon erottaminen valtiosta, täydelliset demokraattiset vapaudet, rohkeat taloudelliset uudistukset. Eikö ole selvää, että näiden uudistusten suorittaminen porvarillisen järjestelmän pohjalla ei ole ajateltavissa ilman alempien luokkien vallankumouksellisen-demokraattista diktatuuria? Eikö ole selvää, ettei tässä ole puhe yksin proletariaatista erotukseksi „porvaristosta”, vaan nimenomaan „alemmista luokista”, jotka ovat jokaisen demokraattisen kumouksen aktiivisena liikkeellepanevana voimana? Näitä luokkia ovat proletariaatti *ynnä* kaupunki- ja maalaisköyhälistön kymmenet miljoonat, jotka elävät pikkuporvarillisissa elinoloissa. Epäilemätöntä on, että näiden joukkojen varsin monet edustajat

kuuluvat porvaristoon. Mutta sitäkin epäilemättömämpää on se, että näiden joukkojen etujen mukaista on demokratismin täydellinen toteuttaminen ja että mitä valistuneempia nämä joukot ovat, sitä väistämättömämpää on niiden taistelu tuon täydellisen toteuttamisen puolesta. Sosialidemokraatti ei tietystikään koskaan unohda kaupunki- ja maalaisväen pikkuporvarillisten laajojen joukkojen kaksinaista poliittis-taloudellista luonnetta, hän ei koskaan unohda, että sosialismin puolesta taistelevalla proletariaatilla täytyy välttämättä olla erillinen ja itsenäinen luokkaorganisaationsa. Mutta hän ei unohda myöskään sitä, että näillä joukoilla on „menneisyyden lisäksi tulevaisuus, ennakkoluulojen lisäksi järki”⁷², joka sysää sitä eteenpäin, vallankumouksellis-demokraattiseen diktatuuriin; hän ei unohda, että valistusta ei saada yksinomaan kirjoista eikä niinkään paljon kirjoista kuin itse vallankumouksen kulusta, vallankumouksen, joka avaa silmät ja kouluttaa poliittisesti. Näissä oloissa teoriaa, joka kieltää vallankumouksellis-demokraattisen diktatuurin aatteen, ei voida sanoa muuksi kuin poliittisen takapajuisuuden filosofiseksi puolustukseksi.

Vallankumouksellinen sosialidemokraatti sysää inhoten syrjään moisen teorian. Vallankumouksen aattona hän ei ainoastaan viittaa vallankumouksen lopputuloksen „pahimman tapaukseen”. Ei, hän on viittaava myös parhaimman tapauksen mahdollisuuteen. Hän on unelmoiva,— hänen täytyy unelmoida, ellei hän ole auttamaton filisteri,— siitä, että kun Eurooppa on hankkinut valtavan kokemuksen ja Venäjän työväenluokan energia kehittyneet ennennäkemättömän valtavaksi, meidän onnistuu paremmin kuin koskaan ennen sytyttää vallankumouksellisen valon soihtu pimeiden ja poljettujen joukkojen edessä, meidän onnistuu — sen ansiosta, että meillä on Euroopan hyvin monien vallankumouksellisten sukupolvien kokemus,— toteuttaa ennennäkemättömällä täydellisyydellä kaikki demokraattiset uudistukset, koko minimiohjelmamme; meidän onnistuu saada aikaan se, ettei Venäjän vallankumous olisi muutamien kuukausien liikettä, vaan monien vuosien liikettä, ettei sen seurauksena olisi vain vallanpitäjien tekemät pikku myönnytykset, vaan noiden vallanpitäjien täydellinen kukistaminen. Ja jos se onnistuu,— niin silloin... silloin vallankumouksen palo sytyttää Euroopan; porvarillisen

taantumuksen näännyttämä Euroopan työmies nousee vuorostaan ja näyttää meille, „kuinka se tehdään”; silloin Euroopan vallankumousnousu vaikuttaa takaisin Venäjään ja tekee muutamien vallankumousvuosien ajanjaksosta useiden vallankumouksellisten vuosikymmenien ajanjakson, silloin... mutta me ehdimme vielä monestikin puhua siitä, mitä me „siltoin” teemme, puhua siitä ei kaukaa Geneven kirostusta etäisyydestä, vaan tuhatlukuisissa työväen kokouksissa Moskovan ja Pietarin kaduilla, Venäjän „musikoiden” vapaissa kokouksissa.

IV

Uuden „Iskran” filistereille ja sen „ajatusten valtiaalle”, kunnan kirjanoppineelle Martynovillemme, moiset unelmat ovat ymmärrettävästikin vieraita ja oudoksuttavia. He pelkäävät minimiohjelmamme täydellistä toteuttamista yksinkertaisen rahvaan vallankumouksellisen diktatuurin tietä. He pelkäävät oman tietoisuutensa vuoksi, pelkäävät menettävänsä ulkoaooppimansa (mutta harkitsematta jääneen) kirjan mukaisen ohjenuoran, pelkäävät osoittautuvansa kyvyttömiksi erottamaan demokraattisten uudistusten oikeita ja rohkeita askelia luokkakannattoman, narodnikkilaisen sosialismin tai anarkismin seikkailumaisista hypyistä. Heidän filisterinsielunsa kuiskaa heille oikein, että nopean eteenpäinkulun aikana oikean tien erottaminen ja mutkallisten ja uusien kysymysten nopea ratkaiseminen on vaikeampaa kuin arkisen askartelun rutiinin oloissa; siksi he vaistomaisesti supattavat: älä koske minua, älä koske minua! kiertäköön vallankumouksellis-demokraattisen diktatuurin malja ohitseni! kunhan vain ei jouduttaisi surman suuhun! herrat! mieluumminkin „verkkaisin askelin, mutkia tehden”!..

Eipä kumma, että Parvusin, joka niin jalomielisesti tuki uusiskralaisia niin kauan, kun kysymyksessä oli etupäässä vanhimpien ja ansioituneiden kooptoinen, kävi loppujen lopuksi vaikeaksi olla moisessa rämettyneessä seurassa. Eipä kumma, että hän alkoi tuntea siinä yhä useammin taedium vitae, elämään kyllästymistä. Ja lopulta hän nousi kapinaan. Hän ei rajoittunut puolustamaan „järjestää vallankumous”-tunnusta, joka oli säikäyttänyt uuden „Iskran” puolikuolleeksi, hän ei rajoittunut julistuksiin, jotka „Iskra”

julkaisi erillisinä lehtisinä edes mainitsematta niissä „jako-biinilais”-kauhujen vuoksi sosialidemokraattisesta työväenpuolueesta *. Ei. Vapauduttuaan ratkiviisaan axelrodilaisen (vai luxemburgilaisen?) prosessi-organisaation teorian painajaisesta Parvus pystyi vihdoinkin lähtemään eteenpäin sen sijaan, että olisi perääntynyt taaksepäin kuin rapu. Hän ei tahtonut tehdä „Sisyfoksen työtä”⁷³ oikomalla loputtomasti Martynovin ja Martovin typeryyksiä. Hän esiintyi avoimesti (valitettavasti kyllä yhdessä tyhjänlavertelija Trotskin kanssa esipuheessa tämän tyhjiä lavertelemaan „Ennen tammikuun 9 päivää” kirjaseen) puoltaen vallankumouksellisen-demokraattisen diktatuurin aatetta, sellaista ajatusta, että sosialidemokratian velvollisuus on osallistua väliaikaiseen vallankumousohallitukseen itsevaltiuden kukittamisen jälkeen. Parvus on tuhat kertaa oikeassa sanoessaan, että sosialidemokratian ei pidä pelätä astua rohkeasti eteenpäin, ei pidä varoa antamasta käsi kädessä vallankumouksellisen porvarillisen demokratian kanssa yhteisiä „iskuja” viholliselle, mutta välttämättä ehdolla (jonka mielenjohdattaminen on varsin paikallaan), ettei sekoiteta järjestöjä; kuljetaan erikseen, lyödään yhdessä; ei salata etujen erilaisuutta; pidetään silmällä liittolaista kuin vihollista j.n.e.

Mutta mitä palavampaa on myötämielisyytemme kaikkia näitä hvostilaisille selkänsä kääntäneen vallankumouksellisen sosialidemokraatin tunnuksia kohtaan, sitä ikävämmin on meitä hämmästyttänyt se, että Parvus lähtee välillä väärästä nuotista. Noita pikku virheellisyyksiä emme suinkaan pane merkille saivarteluhallusta, vaan siksi, että siltä, jolle paljon on annettu, paljon myös vaaditaan. Kaikkein vaarallisinta olisi nyt se, jos Parvusin oikea asennoituminen tulisi kompromettoiduksi hänen oman harkitsemattomuutensa vuoksi. Vähintäänkin juuri harkitsemattomien lauseiden joukkoon kuuluvat seuraavat lauseet käsittelemässämme Parvusin esipuheessa Trotskin kirjaseen: „Jos haluamme erillistää vallankumouksellisen proletariaatin muista poliittisista virtauksista, niin meidän on osattava olla aatteellisesti vallankumousliikkeen johdossa”

* En tiedä, ovatko lukijamme panneet merkille erään luonteenomaisen seikan: sen törkypaljouden joukossa, jota uusi „Iskra” on julkaissut lehtisinä, on ollut hyviä. Parvusin allekirjoittama lehtisiä. „Iskran” toimitus on kääntänyt selkänsä juuri näille lehtisille haluamatta mainita mitään enempää puolueestamme kuin kustantamostaankaan.

(tuo on oikein), „oltava kaikkein vallankumouksellisimpia”. Tuo on väärin. Toisin sanoen, tuo on väärin, jos tämä väite otetaan siinä yleismerkityksessä, minkä sille antaa Parvusin lause, tuo on väärin lukijan kannalta, lukijan, joka käsittää tuon esipuheen joksikin itsenäiseksi, riippumattomaksi Martynovista ja uusiskralaisista, joista Parvus ei mainitse. Jos tuota väitettä tarkastellaan dialektisesti, s.o. suhteellisesti, konkreettisesti, kaikinpuolisesti, matkimatta niitä kirjallisuusalan näsäviisaita ryntäilijöitä, jotka jopa vuosien kuluttuakin sieppaavat eheästä teoksesta erillisiä lauseita ja vääristelevät niiden ajatusta,— niin silloin käy selväksi, että Parvus on suunnannut sen nimenomaan hvostismia vastaan, ja *sikäli* se on oikein (vertaa varsinkin seuraavia Parvusin sanoja: „jos *jäämme jälkeen* vallankumouksen kehityksestä” j.n.e.). Mutta lukijahan ei voi pitää silmällä vain hvostilaisia, ja vallankumouksellisten leirissä olevien vallankumouksen vaarallisten ystävien keskuudessa on paitsi hvostilaisia myös aivan toisenlaisia miehiä, on „sosialistivallankumouksellisia”, on miehiä, jotka ovat tapahtumien virran vietävinä ja avuttomia vallankumouksellisen fraasin edessä, kuten Nadezhdinit, tai sellaisia, joilla vaisto korvaa vallankumouksellisen maailmankatsomuksen (sen tapaisia kuin Gapon). Heidät Parvus on unohtanut ja unohtanut siksi, ettei hänen esityksensä eikä ajatustensa juoksu ole ollut vapaata, vaan sitä on sitonut miellyttävä muisto siitä martynovilaisuudesta, josta hän pyrkii varoittamaan lukijaa. Parvusin esitys ei ole riittävän konkreettista, sillä hän ei ota huomioon niiden erilaisten, Venäjällä olevien vallankumouksellisten virtausten kokonaisuutta, jotka ovat kiertämättömiä demokraattisen kumouksen kautena ja luonnollisesti heijastavat yhteiskunnan puutteellista luokkajakoa sellaisella kaudella. Epäselviä, toisinaan jopa taantumuksellisiakin sosialistisia ajatuksia joutuu tällaisena aikana varsin luonnollisesti vallankumouksellis-demokraattisiin ohjelmiin vallankumouksellisen fraasin taakse piiloutuneena (muistakaa sosialistivallankumouksellisia ja Nadezhdinia, joka taisi vaihtaa vain titteliä siirryttyään „vallankumouksellisten sosialistien” joukosta uuteen „Iskraan”). Ja tällaisissa oloissa me sosialidemokraatit emme koskaan saata asettaa emmekä aseta tunnusta: „on oltava kaikkein vallankumouksellisimpia”. Me emme edes ajattelekaan tavoitella luokka-

maaperältä erkaantuneen, fraaseilla keikaroivan ja huokeahintaisiin menestystunnuksiin (varsinkin agrarialalla) taipuvaisen demokraatin vallankumouksellisuutta; me päinvastoin tulemme aina suhtautumaan siihen arvostelevasti, paljastamaan sanojen todellisen merkityksen, idealisoitujen suurtaapahtumien todellisen sisällön, opettaen ottamaan tervejärkisesti huomioon luokat ja luokkien sisäiset suuntavivahteet vallankumouksen kärkevimpinä aikoina.

Aivan yhtä vääriä, ja samasta syystä, ovat Parvusin väitteet, että „Venäjällä vallankumouksellinen väliaikainen hallitus tulee olemaan työväendemokratian hallitus”, että „jos Venäjän proletariaatin vallankumousliikkeen johdossa tulee olemaan sosialidemokratia, niin tämä hallitus on oleva sosialidemokraattinen”, että sosialidemokraattinen väliaikainen hallitus „tulee olemaan eheä hallitus, jonka enemmistönä ovat sosialidemokraatit”. Sellaista *ei voi olla*, ellei puhuta sattumanvaraisista, ohimenevistä episodeista, vaan vähänkin pitempiäaikaisesta vallankumouksellisesta diktatuurista, joka edes jossain määrin kykenee jättämään jäljen historiaan. Sellaista ei voi olla, sillä edes jossain määrin kestävää (ei tietenkään ehdottomasti, vaan suhteellisesti) voi olla vain kansan valtavaan enemmistöön tukeutuva vallankumouksellinen diktatuuri. Mutta Venäjän proletariaatti on nykyään Venäjän väestön vähemmistönä. Valtavaksi, ylivoimaiseksi enemmistöksi se voi tulla vain liittymällä yhteen puoliproletaarien, köyhien pienisäntien joukkojen kanssa, s.o. kaupungin ja maaseudun pikkuporvarillisten köyhälistöjoukkojen kanssa. Mahdollisen ja toivotavan vallankumouksellisen demokraattisen diktatuurin tällainen yhteiskunnallisen perustan kokoonpano tulee tietysti heijastumaan vallankumouksellisen hallituksen kokoonpanossa ja tekee kiertämättömäksi sen, että hallituksessa ovat mukana tai jopa enemmistönäkin vallankumouksellisen demokratian mitä erilaisimmat edustajat. Tähän nähden olisi äärimmäisen vahingollista kaikenlaisten harhakuvitelmien muodostaminen. Kun tyhjänlavertelija Trotski kirjoittaa nyt (valitettavasti rinnan Parvusin kanssa), että „pappi Gapon saattoi ilmestyä vain kerran” ja että „toiselle Gaponille ei ole sijaa”, niin hän tekee sen vain siksi, että hän on tyhjänlavertelija. Ellei Venäjällä olisi sijaa toiselle Gaponille, niin meillä ei olisi sijaa myöskään todella „suurelle”, päätökseen saakka menevälle demokraattiselle

vallankumoukselle. Tullakseen suureksi, muistuttaakseen vuosia 1789—1793 eikä 1848—1850 ja mennäkseen niitä pitemmälle, sen on nostettava valtavat massat toimeliaaseen elämään, sankarillisiin ponnistuksiin, „perustavaa laatua olevaan historialliseen luomistyöhön”, nostettava ne hirveästä pimeydestä, ennennäkemättömän alennuksen, tavattoman villiityneisyyden ja lohduttoman tylsyyden tilasta. Se on jo nostamassa ja nostaa ne,— itse hallitus helpottaa tätä työtä epätoivoisella vastarinnallaan, mutta ymmärrettävää on, ettei voi olla puhettakaan näiden joukkojen ja niiden monilukuisten „omaperäisten” kansan-, jopa talonpoikaisjohtajienkin syvällisestä poliittisesta tietoisuudesta, sosialidemokraattisesta tietoisuudesta. He eivät saata nyt heti, läpäisemättä useita vallankumoukskoikeita, muuttua sosialidemokraateiksi yksinomaan pimeytensä vuoksi (vallankumous valistaa, toistamme, satumaisen nopeasti), vaan siksi, että heidän luokka-asemansa ei ole proletaarinen, siksi, että historian kehityksen objektiivinen logiikka asettaa heille tällä hetkellä demokraattisen eikä suinkaan sosialistisen kumouksen tehtäviä.

Ja tähän kumoukseen tulee koko tarmollaan osallistumaan vallankumouksellinen proletariaatti lakaisten luotaan eräiden surkean hvostismien ja toisten vallankumouksellisen fraasin, tuoden tapahtumien päätähuimaavaan pyörteeseen luokkakantaista selvyyttä ja tietoisuutta, kulkien järkkymättä ja rohkeasti eteenpäin, ei peläten vallankumouksellisdemokraattista diktatuuria, vaan haluten sitä kiihkeästi, taistellen tasavallan ja täydellisen tasavaltalaisen vapauden puolesta, vakavien taloudellisten uudistusten puolesta, luodakseen itselleen todella laajan ja todella XX vuosisadan arvoisen areenan taistelulle sosialismin puolesta.
